

VALTUUSTOALOITE

Elvytystaitojen järjestelmällinen vahvistaminen kunnan eri organisaatioissa

Perustelut

Sydänpysähdys on yksi yleisimmistä äkillisen kuoleman syistä. Valtaosa sydänpysähdyksistä tapahtuu sairaalan ulkopuolella, useimmiten kotona, työpaikoilla, kouluissa tai julkisissa tiloissa. Selviytymismahdollisuus riippuu ratkaisevasti ensimmäisten minuuttien aikana aloitetusta paineluelvytyksestä sekä varhaisesta defibrillaatiosta.

Sydämen pysähdykseen johtavat tapahtumat voidaan jakaa sydänperäisiin syihin, muihin sairauksiin ja ulkoisiin tekijöihin:

1. s: Tietetyt lääkeaineet tai Sydänperäiset syyt (yleisimmät)

- **Kammiovärinä (ventrikulaarinen fibrillaatio):** Sydämen sähköinen toiminta menee sekaisin, ja kammiot alkavat "väristä" tehottomasti sen sijaan, että ne pumppaisivat verta.
- **Sepelvaltimotauti ja sydäninfarkti:** Tukkeutunut sepelvaltimo aiheuttaa hapenpuutteen, mikä laukaisee usein hengenvaarallisen rytmihäiriön.
- **Sydämen vajaatoiminta:** Pitkälle edennyt sydämen vajaatoiminta altistaa äkilliselle pysähdykselle.
- **Kardiomyopatiat:** Sydänlihaksen sairaudet, kuten laajentunut tai paksuuntunut sydänlihas.
- **Rytmihäiriöt ja johtumishäiriöt:** Esimerkiksi synnynnäiset sydänsairaudet (kuten pitkä QT -oireyhtymä) tai sydänlihastulehdus.

•2. Muut sairauksien aiheuttamat tapahtumat

- **Keuhkoembolia:** Veritulppa keuhkovaltimossa.
- **Hengityksen pysähdys:** Hapenpuute johtaa lopulta sydämen pysähtymiseen.
- **Vaikeat elektrolyyttihäiriöt:** Erityisesti korkea kaliumpitoisuus (hyperkalemia).
- **Sepsis:** Vaikea yleisinfektio.
- **Aivoverenvuoto:** Kohonnut verenpaine.

•3. Ulkoiset tapahtumat ja tekijät

- **Sydämeen kohdistuva isku:** Kova isku rintakehään (esim. pallo tai taklaus) väärään aikaan sydämen sykliä (commotio cordis).
  - **Hukkuminen tai tukehtuminen:** Aiheuttaa hapenpuutteen.
  - **Sähköisku:** Aiheuttaa kammiovärinän.
- Huumeiden yliannostus tai myrkytys** huumausaineet.

Tutkimusnäyttö osoittaa, että maallikon nopeasti aloittama elvytys voi kaksin- tai jopa kolminkertaistaa selviytymisen todennäköisyyden. Jokainen minuutti ilman elvytystä heikentää selviytymisennustetta merkittävästi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kunnan henkilöstö, oppilaat ja kuntalaiset ovat keskeisessä roolissa eloonjäämisen kannalta – usein ennen ensihoidon saapumista.

Nyrkkisääntönä voimme käyttää, että 1 minuuttia aivot ilman happea, tarkoittaa 10% pois jostakin toiminnasta, eli 10 minuutissa peli on menetetty.

Kunnalla on merkittävä vastuu turvallisen arjen mahdollistajana: se ylläpitää kouluja, varhaiskasvatusta, liikuntapaikkoja, kirjastoja, palveluasumista, nuorisotiloja ja monia muita toimintoja, joissa päivittäin liikkuu suuri määrä ihmisiä. Elvytystaidot ovat verrattavissa alkusammutustaitoihin: kyseessä on perusturvallisuuteen kuuluva kansalaistaito.

Tällä hetkellä elvytyskoulutus on monin paikoin satunnaista, yksiköittäin vaihtelevaa eikä järjestelmällisesti ylläpidettyä. Myös sydäniskureiden (AED) saatavuus ja rekisteröinti vaihtelevat, eikä niiden sijainti ole aina henkilöstön tiedossa.

sydäniskuri ei laita sydäntä käyntiin, vaan **se pysäyttää sydämen kaoottisen sähköisen toiminnan (kammiövärinän) hetkellisesti**, jotta sydämen oma, luonnollinen tahdistin voi käynnistää normaalin rytmin uudelleen, ainoa tapa saada sydän lyömään ja pumppaamaan happea aivoihin, on painelu elvytys.

Padasjoella hätätilanteessa, ambulanssin paikalle tulo saattaa kestää kauankin, jolloin ensiarvoisen tärkeää, että apu on saatavilla heti. Mitä nopeammin elvytys aloitetaan, sitä nopeammin henkilö kuntoutuu, jolla on suorayhteys rahan säästöön, kun pois jää pitkät kuntoutusjaksot, ja sitä nopeammin henkilö pääsee takaisin normaaliin arkeen ja työelämään.

Tavoitteena on tehdä kunnasta yhteisö, jossa:

- * henkilöstöllä on ajantasainen elvytystaito,
- * koululaiset saavat perustiedot ja -taidot elvytyksestä,
- * kunnan toimipisteissä on tarkoituksenmukaisesti sijoitettuja sydäniskureita,
- * kuntalaisilla on paremmat valmiudet toimia hätätilanteessa ennen ensihoidon saapumista.

Toimenpide-ehdotukset

Esitämme, että kunta käynnistää ohjelman elvytystaitojen vahvistamiseksi ja selvittää sekä toteuttaa ainakin seuraavat toimenpiteet:

1. ****Kunnan henkilöstö****

- * Otetaan käyttöön järjestelmällinen elvytyskoulutus (paineluelvytys ja AED:n käyttö) osaksi työturvallisuutta. Esim hätä ensiapukoulutus 4h. (sisältää mm. paineluelvytyksen, defibrilaattorin käyttö, suurten verenvuotojen tyryhdyttäminen, verenkierron ensiapu, tajuttoman henkilön ensiapu, jne)
- * Määritellään toimialakohtaiset koulutusvälit (esim. 2–3 vuotta).
- * Huolehditaan uusien työntekijöiden perehdytyksestä elvytystilanteeseen.

2. ****Koulut ja oppilaitokset****

- * Sisällytetään peruselvytyksen opetus perusopetuksen yläluokille (esim. 7.–9. lk) osana terveystiedon tai turvallisuuskasvatuksen opetusta.
- * Koulutetaan ainakin osalle opettajille ja koulunkäynninohjaajille elvytysvalmius.
- * Järjestetään säännölliset harjoitukset.

3. ****Sydäniskurit (AED)****

- * Kartoitetaan kunnan kiinteistöjen sydäniskurien määrä, sijoittelu ja saavutettavuus.
- * Hankitaan tarvittaviin kohteisiin sydäniskurit (esim. koulut, liikuntahallit, uimahallit, suuret asiakastilat).
- * Rekisteröidään kaikki laitteet valtakunnalliseen sydäniskurirekisteriin ja varmistetaan niiden huolto sekä näkyvä opastus.

4. **Kuntalaiset ja yhteisöt**

- * Järjestetään yhteistyössä järjestöjen (esim. SPR, Sydänliitto) kanssa avoimia elvytyskoulutuksia.
- * Hyödynnetään turvallisuus- ja hyvinvointitapahtumia kansalaistaitojen opettamiseen.
- * Viestitään aktiivisesti hätätilanteessa toimimisesta (112, painelu, AED, 112 sovellus puhelimiin).

5. **Yhteistyö pelastus- ja ensihoitoviranomaisten kanssa**

- * Laaditaan yhteiset toimintamallit.
- * Selvitetään mahdollisuus osallistua ensivastetoiminnan tukemiseen tai vapaaehtoistoiminnan kehittämiseen.

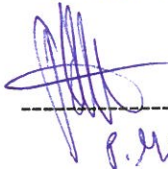
Päätösehdotus

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että kunta:

1. laatii selvityksen elvytystaitojen, koulutusten ja sydäniskurien nykytilasta kunnan organisaatioissa, ja
2. valmistelee tämän valtuusto aloitteen pohjalta kunnalle toimenpideohjelman elvytystaitojen järjestelmälliseksi vahvistamiseksi sekä tuo sen valtuuston käsiteltäväksi.

Padasjoella 16.3.2026
SDP:n valtuustoryhmä

MIRA VUOLTEEN

P. MALASTE

JYRKI SALONEN

Saija Malaste

Leena Topeela-Juvonen